

en almindelig Glæde, ja, han sagde endog: en udelt Glæde, over, at Loven strandede i Fjor. Det kan jo godt være, at det var saaledes i visse Kredse, men i det store og hele er det ubestrideligt en urigtig Opfattelse, at der skulde have været almindelig Glæde over dette. Man maa tværtimod sige, at det store Flertal ønsker saadanne Lovforslag som dem, der ere fremkomne, paa en Gang rummelige og begrænsende. Derfor vilde det være i højeste Grad ønskeligt, om netop disse Forslag kunde fremmes i Aar, saa kunde man ad Aare gaa videre med den kirkelige Lovgivning.

S. Frederiksen: Den højtærede Kultusminister udtalte forleden, da han forelagde sine to kirkelige Lovforslag, at den første Frimenighedsdannelse indenfor Kirken fandt Sted af den Grund, at en kirkelig Kreds ønskede en bestemt Mand til Præst, nemlig Vilhelm Birkedal, og han tilføjede, at det personlige Spørgsmaal med Hensyn til Præsten har spillet en større Rolle end Forskellen i Henseende til den kirkelige Bekendelse. Det er ikke min Agt at gøre Indsigelse derimod, for det er en historisk Kendsgerning, at saadan har det været. Men det personlige ved Præstevalget i det foreliggende Tilfælde var ikke af den Natur, at Bevægelsen stod og faldt med denne bestemte Person. Man maa uvilkaarlig spørge: Hvad var Aarsagen til, at man ønskede at faa en bestemt Mand til Præst? Og saa lyder Svaret, at de kirkelige Myndigheder ikke havde Forstaaelse af de Krav, som kom frem om aandelig Frihed. Det gælder maaske i endnu højere Grad for, hvad der skete paa Mors, hvilket blev nævnt af det ærede Medlem fra Ringkøbing (J. C. Christensen), at man der i sjælden Grad var tunghør, hvad jeg senere vender tilbage til. Som Bevis for, at det ikke var saadan, at Birkedal og hans Menighed vilde ud af Folkekirken, skal jeg henvise til, at der Gang paa Gang blev sendt Deputationer til de kirkelige Myndigheder med Anmodning om at maatte faa Lov til at beholde Birkedal til Præst og blive indenfor Folkekirken. Jeg skal kun omtale en eneste af disse Deputationer, den, der havde den største Mængde bag sig, idet Deputationen repræsenterede 108 Familiefædre fra Ryslinge Præstekald og 97 Familiefædre, som vare Sognebaandsløserne til Birkedal. Naar de fremkom med Ønske om at beholde Birkedal som deres Præst, har man i dette et fuldgyldigt Vidnesbyrd om, at det var ikke Folke-

kirken, de vilde vende Ryggen. Det ærede Medlem fra Hillerød (Dinesen) sagde, at Birkedal forløb sig. Her er ikke Stedet til at opgøre, hvis det overhovedet kan opgøres, om Birkedal har forløbet sig eller ej, men sikkert er det, at Birkedal aldrig, skønt han blev en gammel Mand, kom til at indse, at han havde forløbet sig. I den Erklæring, der blev afkrævet ham, efter at han havde holdt sin Tale i Folketinget den 10. August 1864, og efter at han havde holdt sin Prædiken hjemme den 4. September i Ryslinge Kirke, skrev han: Jeg har udtalt mig aabent og ærligt, som det sømmer sig en dansk Mand, og jeg er mig ingen Brøde bevidst, men det er mit Haab, at denne min Erklæring vil blive rettelig bedømt af danske Mænd. Der siger han selv tydeligt: Jeg er mig ikke nogen Brøde bevidst.

Jeg maa, da ogsaa Forholdet angaaende det frikirkelige Forhold paa Mors er draget frem, tillade mig at gøre et Par Bemærkninger derom. Ganske vist ligger dette Emne noget i Periferien af den Sag, der her behandles, men det rører dog saa nær derved, at der er nogen Grund til at omtale det. Det personlige spillede paa en Maade ogsaa med ved Præstevalget oppe paa Mors eller ved Dannelsen af Frimenigheden i 1833. Man gør sig vel aldrig fri for det personlige. Jeg ved godt, at der er Præster og mange andre her i Danmark, som sige: Naar en Menighed har en god og troende Præst, maa man ikke søge udenfor sin egen Kreds, man bør blive ved sin egen Forsamling og skatte og paaskønne den gode Mand, man har. Det personlige maa ikke spille nogen Rolle. Men det kan aldrig undgaas. Man kan være, hver paa sin Vis, gode Mennesker, gudhengivne og grebne af Kristenliv og Tro, Spørgsmaalet bliver alligevel, i hvor høj Grad man kommer til at dele det aandelige Liv og de Tanker, man har om det aandelige Liv, med Præsten, eller hvem det nu er, man gerne vil i personlig Berøring med. Og der kommer det personlige absolut til at spille ind med, det kommer man aldrig uden om. Jeg betragter det ikke som nogen Fejl, vil jeg gerne tilføje.

Det blev nævnt, som jeg alt har antydnet, at Valgmenighedspræsten Rasmus Lund oppe paa Mors tog et Barn til Alters, inden det var fyldt det 14de Aar, ja, det var vistnok ikke en Gang fyldt sit 10de Aar. Dette Eksempel blev nævnt af det ærede Medlem fra Ringkøbing. Jeg maa nævne et andet Tilfælde, hvor et Barn var 13½ Aar, da det kom til Alters. I begge